

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

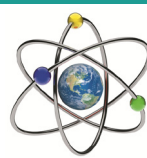
№10(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 490 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ashurov Ramzidin Ramazonovich – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi O'zbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №136361

MUNDARIJA

Raqamli oliy ta'lim boshqaruvida kommunikativ kreativlikni rivojlantirishning tashkiliy pedagogik mexanizmi	10
Mamatova Xilola Muxiddinovna	
Ta'lim jarayonida sun'iy intellektdan foydalanishning ijobiy va salbiy jihatlari: tizimli tahlil va strategik yondashuvlar	14
Zamira Nishanova	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot va ijodiy faoliyat orqali o'zini namoyon etish ko'nikmalarini shakllantirish	17
Abdug'afforova Navbahoroy Botirjon qizi	
Raqamli sivilizatsiya davrida oliy ta'limda axborot-analitik kompetensiyani shakllantirishning nazariy-pedagogik asoslari	22
Oybek Davlatov	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda o'yin texnologiyalarining ahamiyati	27
Bekmuhammedova Muhlisa Abdusattarovna	
Jaloliddin Rumiy asarlarida komil inson va shaxsiy kamolot masalalari	33
Qodirova Madina Odiljon qizi	
Interfaol ta'lim texnologiyalari asosida o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	37
Ergasheva Shaxnoza Baxtiyor qizi	
Rhythmic Gymnastics: a Harmony of Art and Sport	42
Hurshida Murzoyeva	
Sport to'garaklari mashg'ulotlarining talaba-yoshlar jismoniy rivojlanishiga ta'siri	46
Jabborova Sevara Asroqul qizi	
Inklyuziv ta'lim sub'yektlari hamkorligini boshqarishning innovatsion pedagogik mexanizmlari	51
Kuranboyeva Ozoda Xakimovna	
Maktabdan tashqari ta'lim muhitining o'quvchilar ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga ta'sir etuvchi pedagogik omillari	57
Mexriniso Nosirova	
Yangi O'zbekistonda maktabgacha va maktab ta'limi tizimi uchun zamonaviy pedagog kadrlar tayyorlashning rivojlanish istiqbollari	61
Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi	
Integrating Culture in Language Teaching and Developing Intercultural Tolerance: Pedagogical Approaches and Classroom Implications	65
Tairova Ruzakhon Umidbek qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida darsga ijobiy munosabatlarni shakllantirish va rivojlantirish texnologiyalari	71
Tursunbayeva Yulduz	
Sun'iy intellekt asosidagi adaptiv ta'lim muhitining pedagogik-psixologik nazariy asoslari	75
Xakimov Utkirbek Ilhomjon o'g'li	
O'zbek xalq cholg'ulari orkestri ijrochiligi san'atining rivojlanish tarixi va uning pedagogik ta'limdagi o'rni ...	79
Miskinova Sabina Ziyadxon qizi	
Преодоление узбекско-русской лингвокультурной интерференции при текстоворждении студентов-филологов: методический аспект	85
Тахирова Маъсуда Абдужаббор кизи	
Инновационные методы преподавания русского языка в вузах Узбекистана: развитие коммуникативной и речевой компетенции учащихся	91
Шокаримова Камола Абдуллаевна	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida yumshoq ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy-metodologik asoslari....	98
Yakubjonov Xasan Qahramonovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy-ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	103
Umarov Xusniddin Egamboyevich	
Sport maktabi o'quvchilarida yengil atletika intervalli mashg'ulotlari yordamida chidamlilikni oshirish	107
Shuxrat Xudoyberdiyev Mamayusupovich, Abduqahhorov Nuriddin Xabibulloyevich	
O'zbek va jahon adabiyoti matnlarini qiyosiy tahlil qilishda sun'iy intellekt va kompyuter lingvistikasining o'rni	112
Sodikova Makhliyo	
Milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan harbiy tarbiya metodlari	117
A'zamov Inom Salimjonovich	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining inklyuziv ta'lim sharoitida o'quvchilar bilan ishlashda STEAM yondashuvidan foydalanish metodikasini takomillashtirish	121
Abidjanova Vasila To'likinovna	
Kommunikativ topshiriqlar asosida ingliz tilida gapirish ko'nikmasini rivojlantirishning metodik imkoniyatlari	129
Prenova Gulsara Barlikbayevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik nutqiy kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	134
Meyliqulova Manzura Abdullayevna	
Kasbiy ta'lim sifatini boshqarishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish	138
Ne'matova Zarina Furqat qizi	
Kimyoning asosiy tushuncha va qonunlarini aksiomatik asosda talqin qilishning ilmiy-pedagogik ahamiyati	141
Kamolova Nargiza Ibragimovna	
Моделирование процесса формирования патриотизма у курсантов на основе культурного наследия казахской и узбекской интеллигенции	147
Малдыбаев Куандик Бекбауович	
Bo'lajak tarjimonlarda mumtoz asarlardagi leksik-frazeologik birliklarni tarjima qilish kompetensiyasini shakllantirish ("Firdavs ul-iqbol" asari misolida)	152
Borasulova Dilnoza Dilmurodjon qizi	
WHY I+1 is Not the ZPD: Reassessing Input-Based and Sociocultural Accounts of EFL Development	155
Sattarova Zulxumor Nodirbek kizi	
Лингвометодическая компетенция учителя русского языка: генезис понятия и структура в современной педагогической науке	159
Икрамова Мунира Маруфжановна	
Kasbiy axloq va pedagogik madaniyat masalasini tadqiq etishda ilmiy tadqiqot metodlarining o'rni va vazifalari	163
Kazakov Shavkat Norgobilovich	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutq faoliyatida ijtimoiy muhitning psixologik roli	168
Shadiyev Feruz Djaxonovich	
Intellektida nuqsoni bo'lgan kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning so'z boyligini boyitishda o'yin texnologiyasidan foydalanish	173
Xolmuxamedova Zilola Azimovna	
PIRLS xalqaro baholash dasturida matn bilan ishlashning asosiy turlari va ularni boshlang'ich ta'limda qo'llash metodikasi	178
Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna	
Ona tili ta'limida sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish orqali o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish	183
Toshmatova Yulduz Olloqulovna	
Kompetentlikka asoslangan ta'limda pedagogning kasbiy madaniyatining o'rni	190
Xojamov Ilhomjon Rahmonaliyevich	

Boshlang'ich ta'limda darslik va o'quv lug'atlari integratsiyasi asosida o'quvchilarning lingvistik-kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	195
Ergasheva Tuyg'unoy Shavkatjon qizi	
Bo'lajak musiqa ta'limi o'qituvchilarining raqamli-pedagogik kompetensiyasini rivojlantirishning integrativ-metodik modelini takomillashtirish	201
Ataboyeva Muxlisa Azimjon qizi	
Raqamli ta'lim nazariyasi va metodikasi asosida oliy ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyatini takomillashtirish	209
Choriyeva Lobar Fayzullo qizi, Safarov Azamat Rasul o'g'li	
Inklyuziv ta'limda o'quvchilarning individual ehtiyojlarini aniqlash va ularga mos pedagogik yondashuvlarni tashkil etish	214
Avazova Ozoda Ashurali qizi	
Integrativ yondashuv asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishning pedagogik texnologiyalari ...	219
Abdusabirova Laylo Azizjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining imloviy savodxonligini oshirish usullari	224
Ashurova Zilolaxon Baxodir qizi	
Boshlang'ich ta'limda Jeopardylabs platformasi asosidagi o'yin-topshiriqlarnig dars samaradorligidagi ahamiyati	229
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Tasviriy san'at talabalarida perseptiv qobiliyatlarni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	233
Bazarova Muyassarxon Maxamadyusubovna	
What Trainee English Teachers Notice in AI-Generated Assessment Tools: Fault Detection in Two Tesol Cohorts	238
Dildora Kdirbayeva	
Zamonaviy didaktik vositalar asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kometensiyasini rivojlantirish mexanizmi	246
Ergasheva Ma'mura Suyunovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida "Ilk qadam" milliy o'quv dasturi asosida bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashning pedagogik asoslari	250
Ergasheva Umrinisso Komilovna	
Aqli zaif bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishning diagnostik mezonlari va ko'rsatkichlari ...	254
Hamraqulova Durdona Dilshod qizi	
Parent Preparation for Meaningful Participation in Inclusive Education	258
Muazzam Bakhtierovna Abdurakhmanova	
Oliy ta'limning nofilologik yo'nalishlarida til ta'limi darsliklari mazmunini bosqichma-bosqich loyihalash	262
Muxamedova Muhlisa Avazjon qizi	
Interyer dizayn ta'limida sun'iy intellekt: bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish metodikasi	268
Rustamov Kamoliddin Ziyodulla o'g'li	
Differences Between Professional and Amateur Boxing	273
Shuhrat Dilmuradov	
Лингводидактический потенциал интерактивного обучения в развитии речевой компетенции пятиклассников	277
Ергашева Эльвира Владимировна	
Теория, метод и профессиональное действие: пути модернизации дисциплины "Методика преподавания родного языка" в педагогическом вузе	281
Шоира Баймурадовна Бабаева	
Yozma nutq kompetensiyasini rivojlantirishga yo'naltirilgan kognitiv-grafomotor mashqlar tizimi	285
Rashidova Saida Ravshonbek qizi	
4-sinf o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	289
To'xtaxo'jayeva Shaxnoza Muhammadumar qizi	

Ingliz tilini o'qitishda formativ baholash tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari	294
<i>Allayarova Muhabbat Xudayarovna</i>	
Pedagogical Conditions for Establishing an Integrative Approach to Developing Students' Didactic Competence	300
<i>Orazova F. O.</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida empatik liderlikka asoslangan boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	306
<i>Umarova Moxinur Shukuroxunovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining pedagogik faoliyatini metodik loyihalashning zamonaviy holati va mavjud muammolari.....	312
<i>Temirova Shahloxon Xoshimjon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida lingvistik tafakkurni rivojlantirishning kognitiv-lingvodidaktik asoslari	317
<i>Abdullayeva Dilovar Bahrullayevna</i>	
"Avesto" ta'limotida ma'naviy-axloqiy qarashlarning pedagogik xususiyatlari	321
<i>Aliyev Islambek Tursinbayevich, Ibragimova Farangiza Oybekjon qizi</i>	
O'quvchilarda milliy tuyg'ularni shakllantirishning ilmiy – pedagogik asoslari	326
<i>Begmatova Nasiba Safarbayevna</i>	
Fizikadan nostandart va olimpiada masalalarini yechish orqali o'quvchilarning muhandislik kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	330
<i>Jo'rayev Farxod Isroilovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda divergent-kasbiy fikrlash kompetensiyasini shakllantirishda kreativ yondashuvning didaktik imkoniyatlari.....	338
<i>Xolbo'tayeva Dilfuza Usmon qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida vaqtni boshqarish kompetensiyalarini shakllantirishda mustaqil ta'lim topshiriqlarining pedagogik imkoniyatlari.....	346
<i>Norova Nargiza Xalमत qizi</i>	
Katta yoshdagi ayollarda metabolik salomatlikni yaxshilashga yo'naltirilgan sog'lomlashtiruvchi jismoniy mashg'ulotlar metodikasi	350
<i>Ruziyeva Raxima Bobojonovna</i>	
Technology-Integrated English Writing Instruction: a Tpack-Based Approach to Competence Development.....	357
<i>Omonova Maftuna Shermatovna</i>	
Disleksiyali o'quvchilar bilan individual ishlashning psixologik-pedagogik asoslari	362
<i>Toshpo'latova Go'zal Fayzullo qizi</i>	
Maktab o'quvchilarini jismoniy va ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda o'lkashunoslik-turistik faoliyatning integrativ pedagogik modeli (Qashqadaryo viloyati misolida).....	366
<i>Yodgorov Mansurjon Abduraximovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan ingliz tili ta'limida foydalanishning ahamiyati	372
<i>Buriyeva Zarnigor Tolibjonovna</i>	
Ko'p qirrali figuralarni o'rgatishda raqamli platformalardan yoki dasturlardan o'rganish metodikasi	376
<i>Uraimova Durdona Baxodirjon qizi</i>	
O'zbekiston va Amerika Qo'shma Shtatlari ta'lim tizimida maktab boshqaruvining innovatsion mexanizmlarini qiyosiy tahlil qilish	381
<i>Jamolov Fazliddin Nuriddin o'g'li</i>	
Sun'iy intellektli o'quv vositalarini yaratuvchi ta'lim muhitlarining qiyosiy tahlili.....	387
<i>Sadikova Dilshoda Aminjon qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarida mediatarbiya orqali tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi...	392
<i>Umirzoqova Malika Mamadi qizi</i>	
Kasbiy ta'lim o'quvchilarining liderlik kompetentligini raqamli kollaborativ faoliyatda rivojlantirish bo'yicha xorijiy yondashuvlar.....	397
<i>Sanayeva Sogdiana Ziyadullayevna</i>	

Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli ijodkorlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	403
<i>Sotbarova Dilfuza Ilhom qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ingliz tilida produktiv muloqot ko'nikmalarini akmeologik yondashuv va storytelling texnologiyasi asosida rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	409
<i>Turdiyeva Feruza Sobirjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida individual yondashuvning yetishmasligi va ta'lim sifatiga ta'siri.....	417
<i>Xushnazarova Ma'mura Nodirovna, Mannopova Nilufar Ziyovuddin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida pedagogik baholash va psixologik tashxis: farqlanishi va tarbiyachi kasbiy vakolatining chegaralari	422
<i>Зайнутдинова Дилобар Нуритдиновна</i>	
Geometriya o'qitish metodikasini takomillashtirishda turk geometriyasi masalalarini yechish usullaridan foydalanishning ahamiyati.....	429
<i>Imomnazarova Nurjaxon Toktaboyevna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	436
<i>Otahanova Manzura G'ofurovna</i>	
Predikativlik - umumlingvistik qonuniyat (ingliz, fransuz va o'zbek tillari misolida).....	441
<i>Kurbanova Raxima Abdullayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning ahamiyati	450
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Badiiy matnlar asosida talabalarling lingvomadaniy kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	455
<i>Ochilxonov Abduljalolxon Davron o'g'li</i>	
O'qituvchining kasbiy faoliyatida oilaviy omilning ijtimoiy-psixologik ahamiyati.....	461
<i>Turdimatova Elnaza Erkinjon qizi</i>	
Pedagogik amaliyot pedagogik otm talabasi uchun ijtimoiy, kasbiy moslashuv maktabi sifatida	465
<i>Choriyeva Mehribonu Baxtiyor qizi</i>	
Implementing Competency-Based Education (CBE) in English Language Teaching: Principles, Frameworks, and Performance-Based Assessment.....	470
<i>Erkinova Lutfiya Qudratovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy-pedagogik madaniyatni rivojlantirish texnologiyasi	474
<i>Giyasova Mushtariy Abdiganiyevna</i>	
Ta'lim samaradorligini ta'minlashda axborot ta'lim resurslari imkoniyatlari.....	477
<i>Qurbonova Nafisa Ilxom qizi, Meyliyeva Shahodat Ulug'bek qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning pedagogik shart-sharoitlari.....	481
<i>Umarova Marg'uba Ulug'bek qizi</i>	
Alaliyali bolalarda nutqkompetensiyasini rivojlantirishning neyrokognitiv multimodal texnologiyalari	485
<i>Usarova Madina Odil qizi</i>	

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI MILLIY QADRIYATLAR RUHIDA TARBIYALASHNING AHAMIYATI

Eshmuratova Gauxar Maxsudovna

Qoraqalpog'iston Respublikasi Pedagogik mahorat markazi,
Maktabgacha, boshlang'ich va maxsus ta'lim metodikalari
kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning pedagogik ahamiyati, bolaning ma'naviy-axloqiy kamolotidagi o'rni va ta'lim-tarbiya jarayonidagi imkoniyatlari yoritilgan. Milliy qadriyatlarni bolalarning kundalik faoliyati, o'yinlari, muloqoti, ijodiy mashg'ulotlari va oilaviy munosabatlari orqali shakllantirish masalalari tahlil qilingan. Milliy qadriyatlarni yosh avlod ongiga singdirishda tarbiyachining shaxsiy namunasi, rivojlantiruvchi muhit va amaliy faoliyatning o'rni asoslangan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, milliy qadriyatlar, milliy tarbiya, ma'naviy-axloqiy tarbiya, milliy o'zlik, xalq merosi, urf-odat, an'ana, vatanparvarlik, rivojlantiruvchi muhit, tarbiyachi, oila va mahalla hamkorligi.

Abstract: This article highlights the pedagogical significance of raising preschool children in the spirit of national values, their role in a child's spiritual and moral maturity, and their opportunities in the educational process. Issues regarding the formation of national values through children's daily activities, games, communication, creative activities, and family relationships are analyzed. The role of the educator's personal example, the developmental environment, and practical activity in instilling national values into the minds of the younger generation is substantiated.

Key words: preschool education, national values, national upbringing, spiritual and moral education, national identity, folk heritage, customs, traditions, patriotic environment, cooperation between educator, family, and mahalla.

Аннотация: В данной статье освещается педагогическая значимость воспитания детей дошкольного возраста в духе национальных ценностей, их роль в духовно-нравственном развитии ребенка и возможности в образовательно-воспитательном процессе. Проанализированы вопросы формирования национальных ценностей через повседневную деятельность, игры, общение, творческие занятия и семейные отношения детей. Обоснована роль личного примера воспитателя, развивающей среды и практической деятельности в внедрении национальных ценностей в сознание молодого поколения.

Ключевые слова: дошкольное образование, национальные ценности, национальное воспитание, духовно-нравственное воспитание, национальное самосознание, народное наследие, обычаи, традиции, развивающая среда патриотизма, сотрудничество воспитателя, семьи и махалли.

KIRISH

Yosh avlodni ma'nan yetuk, axloqan barkamol, mustaqil fikrlaydigan va o'z xalqining madaniy merosini qadrlaydigan insonlar etib tarbiyalash jamiyat taraqqiyotining muhim shartlaridan biridir. Bu jarayon, avvalo, maktabgacha yoshdan boshlanadi. Chunki bolaning xarakteri, atrofdagilarga munosabati, dastlabki axloqiy qarashlari, yaxshilik va yomonlik haqidagi tushunchalari aynan ilk bolalik davrida shakllana boshlaydi. Shu sababli maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashga alohida e'tibor qaratish zarur.

Milliy qadriyatlar xalqning ko'p asrlik hayotiy tajribasi, tarixi, madaniyati, tili, urf-odatlarini, an'analari va ma'naviy merosida namoyon bo'ladi. Ona tiliga hurmat, ota-onani e'zozlash, kattalarga izzat ko'rsatish, kichiklarga g'amxo'rlik qilish, mehmondo'stlik, mehr-oqibat, halollik, mehnatsevarlik, tabiatni asrash va Vatanga muhabbat xalqimiz qadriyatlarining muhim tarkibiy qismlaridir.

Milliy qadriyatlar tarbiyasi bolaga faqat o'z xalqining urf-odatlarini o'rgatish bilan cheklanmaydi. U bolaning insonlarga hurmat bilan munosabatda bo'lishi, o'z xatti-harakatlari uchun mas'uliyatni his qilishi, boshqalarning fikrini tinglashi va jamiyat hayotida faol ishtirok etishga tayyorlanishiga ham xizmat qiladi. Shu jihatdan milliy tarbiya umuminsoniy qadriyatlar bilan chambarchas bog'liqdir.

Milliy qadriyatlar - muayyan xalqning tarixiy taraqqiyoti davomida shakllangan, uning o'ziga xosligini belgilaydigan va avloddan-avlodga yetkaziladigan ma'naviy, axloqiy hamda madaniy boylklardir. Ular xalqning turmush tarzi, oilaviy munosabatlari, san'ati, adabiyoti, og'zaki ijodi, bayramlari va kundalik muomala madaniyatida o'z ifodasini topadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalar milliy qadriyatlarni dastlab oiladagi munosabatlar, ota-onaning xulq-atvori, bobo va buvilarning nasihatlari, xalq ertaklari hamda kundalik hayotiy vaziyatlar orqali o'zlashtiradilar. Keyinchalik maktabgacha ta'lim tashkilotidagi mashg'ulotlar, o'yinlar, bayram tadbirlari va tengdoshlari bilan muloqot bu tushunchalarning yanada boyishiga yordam beradi.

Milliy qadriyatlar tarbiyasining asosiy maqsadi bolada o'z xalqiga mansublik hissini shakllantirish, milliy madaniyatga qiziqish uyg'otish, axloqiy fazilatlarni rivojlantirish va boshqa insonlarga hurmat bilan munosabatda bo'lishga o'rgatishdan iborat. Bunda bolaning yosh xususiyatlari, qiziqishlari va individual imkoniyatlarini hisobga olish muhimdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash masalasi pedagogika, etnopedagogika, yosh psixologiyasi hamda ma'naviy-axloqiy tarbiya yo'nalishlarida muhim ilmiy muammolardan biri sifatida o'rganilgan. Ushbu masalaning nazariy asoslari shaxsning ijtimoiy va madaniy muhit ta'sirida shakllanishi, xalqning tarixiy-tarbiyaviy tajribasini yosh avlodga yetkazish hamda bolada milliy o'zlik va axloqiy fazilatlarni rivojlantirish bilan bog'liq.

L.S. Vygotskiyning madaniy-tarixiy rivojlanish nazariyasida bolaning psixik va shaxsiy rivojlanishi ijtimoiy muhit, kattalar bilan muloqot hamda madaniy tajribani o'zlashtirish jarayoni bilan uzviy bog'liq holda talqin qilinadi. Olimning qarashlariga ko'ra, bola madaniy tajribani tayyor holda emas, balki kattalar va atrof-muhit bilan o'zaro faoliyat jarayonida egallaydi. Shu jihatdan xalq ertaklari, milliy o'yinlar, urf-odatlar, an'analar, san'at va kundalik muloqot maktabgacha yoshdagi bolaga milliy qadriyatlarni yetkazuvchi muhim pedagogik vositalar sifatida namoyon bo'ladi.

D.B. Elkonin bolaning rivojlanishida o'yin faoliyatining alohida o'rnini asoslab bergan. Uning yondashuvida syujetli-rolli o'yin orqali bola kattalar dunyosidagi ijtimoiy munosabatlarni o'zlashtiradi, turli rollarni bajaradi va jamiyatda qabul qilingan xulq-atvor me'yorlarini amaliy tarzda egallaydi. Mazkur nazariy qarash milliy o'yinlar, oilaviy an'analarni aks ettiruvchi syujetli-rolli faoliyatlar va milliy bayram elementlaridan maktabgacha ta'lim jarayonida foydalanishning pedagogik ahamiyatini asoslash imkonini beradi.

N.E. Veraksa maktabgacha ta'limda bolaning madaniyat bilan o'zaro aloqasini rivojlanishning muhim omili sifatida baholaydi. Uning tadqiqotlarida bolaning madaniy shakllar, ramzlar va ijtimoiy me'yorlarni turli faoliyatlar orqali o'zlashtirishi ta'kidlanadi. Bu yondashuv milliy madaniyat namunalari maktabgacha ta'limning rivojlantiruvchi muhitiga kiritish, bolalarni xalq amaliy san'ati, musiqa, folklor va milliy an'analar bilan amaliy faoliyat jarayonida tanishtirish zarurligini ko'rsatadi.

O'zbek pedagogikasida milliy tarbiya masalalarining ilmiy asoslarini ishlab chiqishda M. Quronovning tadqiqotlari muhim o'rin tutadi. Olim milliy tarbiyani xalqning tarixiy xotirasi, ma'naviy merosi, urf-odatlar va axloqiy qarashlarini yosh avlod ongiga singdirishga qaratilgan pedagogik jarayon sifatida tadqiq etgan. M. Quronovning qarashlarida milliy tarbiya shaxsda milliy o'zlikni anglash, Vatanga daxldorlik, ma'naviy mas'uliyat va ijtimoiy faollikni shakllantirish bilan bog'lanadi. Ushbu yondashuv maktabgacha yosh davridan boshlab bolalarda milliy madaniyat va qadriyatlarga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirish zarurligini nazariy jihatdan asoslaydi.

S. Nishonova tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda barkamol insonni tarbiyalash masalasi Sharq pedagogik tafakkuri va ma'naviy-axloqiy qadriyatlar bilan bog'liq holda o'rganilgan. Olimning yondashuvi yosh avlod tarbiyasida ma'naviy meros, axloqiy fazilatlar va tarixiy pedagogik tajribadan foydalanishning ahamiyatini ko'rsatadi. Bu esa maktabgacha ta'limda halollik, mehr-oqibat, kattalarga hurmat, kichiklarga g'amxo'rlik, mehnatsevarlik va mas'uliyat kabi fazilatlarni milliy qadriyatlar asosida shakllantirish bilan uyg'unlashadi.

Abdulla Avloniy merosida ham tarbiya shaxs va jamiyat taraqqiyotini belgilovchi muhim omil sifatida talqin qilinadi. Uning pedagogik qarashlarida axloq, odob, ilm, mehnatsevarlik, Vatanga muhabbat va insoniy fazilatlarni shakllantirish tarbiyaning asosiy vazifalaridan biri sifatida ko'rsatiladi. Avloniyning tarbiyaga oid qarashlari bugungi maktabgacha ta'limda milliy va umuminsoniy qadriyatlarni o'zaro uyg'unlashtirib shakllantirish masalasi bilan mazmunan hamohangdir.

Maktabgacha pedagogikaga oid ilmiy-metodik adabiyotlarda milliy qadriyatlarni shakllantirish jarayoni bolaning yosh va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etilishi zarurligi qayd etiladi. Bunda xalq og'zaki ijodi namunalari, ertaklar, maqollar, topishmoqlar, milliy o'yinlar, milliy musiqa, raqs, hunarmandchilik va oilaviy an'analar bolalarning yoshiga mos pedagogik vositalar sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Ularning tarbiyaviy imkoniyati bolaning nafaqat milliy madaniyat haqidagi tasavvurlarini boyitish, balki nutqiy, ijtimoiy-hissiy, bilish va ijodiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash bilan ham belgilanadi.

Tadqiqotlarda oilaning milliy qadriyatlarni shakllantirishdagi o'rnini ham alohida ta'kidlanadi. Bola dastlabki axloqiy me'yorlar, urf-odatlar va oilaviy an'analarni ota-ona, bobo-buvi hamda yaqinlarining xatti-harakatlarini kuzatish orqali o'zlashtiradi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti esa oilada shakllana boshlagan ushbu tasavvurlarni pedagogik jihatdan boyitadi va tizimlashtiradi. Shu sababli tarbiyachi, oila va mahalla hamkorligi milliy qadriyatlar tarbiyasining muhim pedagogik shartlaridan biri sifatida qaratiladi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mavjud ilmiy qarashlarda milliy tarbiya, bolaning madaniy rivojlanishi, o'yin faoliyati, ma'naviy-axloqiy fazilatlarni shakllantirish va oilaning tarbiyaviy imkoniyatlari keng yoritilgan. Biroq maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlarni kundalik ta'lim-tarbiya jarayoni, rivojlantiruvchi muhit, xalq og'zaki ijodi, milliy o'yin va san'at, tarbiyachining shaxsiy namunasi hamda oila va mahalla hamkorligini yagona pedagogik tizim sifatida uyg'unlashtirish masalasi kompleks tahlilni talab qiladi. Shu nuqtayi nazardan mazkur tadqiqotda milliy qadriyatlar tarbiyasining ushbu tarkibiy jihatlari o'zaro bog'liq holda o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning mazmuni va amaliy imkoniyatlarini aniqlashga yo'naltirilgan tahlil, kuzatish, suhbat, pedagogik faoliyatni tahlil qilish, tajribalarni umimlashtirish va taqqoslash usullaridan foydalanildi. Tadqiqot obyekti sifatida maktabgacha ta'lim jarayonida milliy qadriyatlarni shakllantirish mazmuni, vositalari va pedagogik shart-sharoitlari olindi. Bunda bolaning yosh va individual xususiyatlari, kundalik faoliyati, o'yinlari, muloqoti, ijodiy mashg'ulotlari, oilaviy munosabatlari hamda tarbiyachi, oila va mahalla hamkorligiga alohida e'tibor qaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limning "Ilk qadam" milliy o'quv dasturida maktabgacha ta'lim jarayonini bola shaxsiga yo'naltirilgan, o'yin va kompetensiyalarga asoslangan yondashuvlar asosida tashkil etishga qaratilgan. Dasturda milliy meros va global yondashuvlarni uyg'unlashtirish, bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlash hamda mas'uliyatli, yuksak axloqli va faol shaxsni shakllantirishga xizmat qiladigan qadriyatlarni ta'lim-tarbiya jarayoniga singdirish muhim o'rin tutadi.

Dasturda umiminsoniy, milliy, shaxsiy, ekologik va ta'limiy qadriyatlar alohida yoritilgan. Mazkur qadriyatlar bolalarning milliy o'zligini anglashiga, shaxsiy mas'uliyatini rivojlantirishiga, o'ziga xoslikni hurmat qilishiga va atrof-muhitga ongli munosabatda bo'lishiga asos yaratadi.

Ayniqsa, dasturdagi 2.1.2-band - "Milliy qadriyatlar" mavzu uchun bevosita ahamiyatga ega. Unda milliy qadriyatlarning bolaning madaniy merosi, oilaviy an'analari va milliy o'zligi bilan bog'liqligini mustahkamlashi ta'kidlangan. Milliy qadriyatlarni shakllantirishning muhim yo'nalishlari sifatida quyidagilar ko'rsatiladi:

1. **Vatanga muhabbat** - milliy g'urur va iftixor hamda madaniy meroslarga nisbatan hurmat hissini shakllantirish.
2. **Oila va kattalarga hurmat** - bu insonning o'z oilasiga, uning a'zolariga va katta yoshdagi shaxslarga nisbatan izzat-ehtirom bilan munosabatda bo'lishi, ularni qadrlashi, qadriyatlarni avlodlarga o'rgatish.
3. **An'analarni asrab-avaylash** - bolalarni xalq og'zaki ijodi, folklor, san'ati va urf-odatlar bilan tanishtirish.
4. **Fuqarolik mas'uliyati** - jamiyat hayotida ishtirok etishini qo'llab-quvvatlash, rag'batlantirish.

Dasturda milliy qadriyatlarni singdirish uchun an'anaviy musiqa mashg'ulotlari, ertak, rivoyat va hikoyalardan foydalanish, Navro'z kabi milliy bayramlarni tashkil etish hamda jamoatchilik bilan hamkorlik qilish kabi faoliyatlar tavsiya etilgan.

Bu yondashuvdan ko'rinadiki, milliy qadriyatlar tarbiyasi alohida tadbirlar bilan cheklanib qolmasligi kerak. U bolalarning barcha rivojlanish sohalari bilan bog'langan holda, kundalik ta'lim-tarbiya jarayonida izchil amalga oshirilishi lozim.

Milliy qadriyatlar bolalarning ma'naviy-axloqiy, ijtimoiy-hissiy, nutqiy, bilish va ijodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Birinchidan, milliy qadriyatlar ma'naviy-axloqiy tarbiyani mustahkamlaydi. Xalq ertaklari, hikoyalar va hayotiy misollar orqali bolalar halollik, rostgo'ylik, mehribonlik, sabr-toqat va mehnatsevarlik kabi fazilatlarning mazmunini anglay boshlaydilar. Masalan, ertak qahramonining boshqalarga yordam berishi muhokama qilinganda, bola yaxshilikning ahamiyatini tushunadi va uni o'z hayotida qo'llashga intiladi.

Ikkinchidan, milliy qadriyatlar ijtimoiy-hissiy rivojlanishga yordam beradi. Kattalarni hurmat qilish, kichiklarga g'amxo'rlik ko'rsatish, do'stlari bilan o'yinchoqlarni baham ko'rish, o'zaro yordam berish kabi faoliyatlar bolada hamdardlik, hamkorlik va o'zaro hurmatni shakllantiradi.

Uchinchidan, xalq og'zaki ijodi va ona tilidagi materiallardan foydalanish nutq va muloqot ko'nikmalarini rivojlantiradi. Maqollar, topishmoqlar, ertaklar va tez aytishlar bolalarning lug'at boyligini oshiradi, fikrini izchil ifodalashga va suhbatlarda faol qatnashishga yordam beradi.

To'rtinchidan, milliy san'at, musiqa, raqs va hunarmandchilik namunalari bilan tanishish ijodiy va estetik rivojlanishni qo'llab-quvvatlaydi. Milliy naqshlarni chizish, turli materiallardan bezaklar yasash, xalq kuylarini tinglash bolalarda go'zallikni his etish, tasavvur qilish va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Beshinchidan, milliy qadriyatlar Vatanga daxldorlik tuyg'usini shakllantirishga xizmat qiladi. Bolalarni ona yurti tabiati, tarixiy obidalar, xalq amaliy san'ati va madaniy an'analar bilan tanishtirish ularda o'z yurti bilan faxrlanish hissinu uyg'otadi.

Shu bilan birga, milliy tarbiya boshqa xalqlar va madaniyatlarga hurmat bilan munosabatda bo'lishni ham nazarda tutadi. O'z milliy qadriyatlarini qadrlagan bola boshqalarning urf-odatlarini va o'ziga xosligini hurmat qilishga ham o'rgatilishi kerak.

Bundan tashqari, bolalar milliy ertak va qo'shiqlarga qiziqish bildiradi, urf-odatlar haqida sodda tasavvurga ega bo'ladi, milliy san'at namunalari taniy boshlaydi va o'z fikrini erkin ifodalashga intiladi. Bu jarayonda ularning kommunikativ, ijtimoiy-hissiy, bilish va ijodiy rivojlanishi ham qo'llab-quvvatlanadi.

Milliy qadriyatlarni samarali singdirish uchun bolalarning yoshiga, qiziqishlariga va rivojlanish xususiyatlariga mos pedagogik usullardan foydalanish lozim.

- 1. Xalq og'zaki ijodi namunalaridan foydalanish.** Ertak, maqol, topishmoq, rivoyat va xalq qo'shiqlari bolalarga milliy madaniyatni tushunarli shaklda yetkazadi. Tarbiyachi ertakni aytib bergandan keyin bolalar bilan qahramonlarning xatti-harakatlarini muhokama qilishi mumkin. "Qahramon nima uchun yordam berdi?", "Uning qaysi harakati senga yoqdi?", "Sen qanday yo'l tutgan bo'larding?" kabi savollar bolalarning mustaqil fikrlashini rag'batlantiradi.
- 2. Milliy o'yinlardan foydalanish.** Milliy o'yinlar bolalarning jismoniy faolligi bilan bir qatorda, o'zaro hamkorlik va qoidalarga rioya qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. O'yinlarni tashkil etishda barcha bolalarning ishtirokini ta'minlash, ularning xavfsizligi va individual imkoniyatlarini hisobga olish muhim.
- 3. Milliy bayram va an'analar bilan tanishtirish.** Navroz bayrami, milliy musiqa, xalq hunarmandchiligi va oilaviy an'analar haqida suhbatlar tashkil etish mumkin. Bolalar bayramning mazmunini faqat tomosha orqali emas, balki qo'shiq, rasm, sahnalashtirish va amaliy topshiriqlar orqali o'zlashtirsalar, tarbiyaviy ta'sir kuchayadi.
- 4. Milliy san'at va hunarmandchilikka qiziqish uyg'otish.** Bolalarga milliy naqshlar, kashtachilik, kulolchilik, do'ppi va milliy kiyimlar haqida yoshiga mos tushunchalar berish mumkin. Masalan, san'at markazida milliy naqsh elementlarini chizish yoki rangli qog'ozlardan bezak yasash bolalarning ijodkorligini rivojlantiradi.
- 5. Kundalik hayotiy vaziyatlardan foydalanish.** Bolaning salomlashishi, minnatdorlik bildirishi, tengdoshiga yordam berishi, o'yinchoqlarni yig'ishtirishi va tabiatni asrash milliy hamda umuminsoniy qadriyatlarni amalda o'rganish uchun imkoniyat yaratadi. Tarbiyachi bunday ijobiy xatti-harakatlarni e'tirof etishi va bolaga o'z harakatining ahamiyatini tushuntirishi kerak.

"Ilk qadam" milliy dasturida bolaning faol ishtirokini ta'minlaydigan, uning qiziqishlarini qo'llab-quvvatlaydigan va mustaqil faoliyatiga imkon yaratadigan ta'lim muhiti muhim ahamiyatga ega. Shu sababli maktabgacha ta'lim tashkilotidagi rivojlantiruvchi muhitni milliy madaniyat va qadriyatlarni aks ettiradigan materiallar bilan boyitish maqsadga muvofiq.

Masalan, nutq va til markazida xalq ertaklari, maqollar, topishmoqlar va bolalar adabiyoti namunalari joylashtiriladi. San'at markazida milliy naqshlar, milliy kiyimlar va hunarmandchilik namunalari tasvirlari beriladi. Syujetli-rolli o'yinlar markazida "Mehmon kutamiz", "Oilamiz bayrami", "Buvimnikida" kabi o'yinlar tashkil etiladi. Fan va tabiat markazida esa O'zbekiston tabiati, mahalliy o'simliklar va hayvonlar bilan bog'liq kuzatishlar o'tkaziladi.

Milliy qadriyatlarni shakllantirishda tarbiyachining shaxsiy namunasi alohida o'rin tutadi. Bola kattalarning so'zlaridan tashqari, ularning kundalik xatti-harakatlarini ham kuzatadi. Tarbiyachining bolalar bilan muloyim gaplashishi, har bir bolaning fikrini tinglashi, boshqalarga hurmat ko'rsatishi va adolatli munosabatda bo'lishi tarbiyaviy ta'sirga ega.

"Ilk qadam" dasturida pedagog faqat ko'rsatma beruvchi emas, balki bolalarning qiziquvchanligi va ijodkorligini qo'llab-quvvatlovchi murabbiy, ular bilan birgalikda izlanadigan hamkor tadqiqotchi, mustaqil fikrlashga yo'naltiruvchi va ota-onalar hamda jamoatchilik bilan hamkorlikni ta'minlovchi shaxs sifatida qaraladi.

Bu yondashuv milliy qadriyatlar tarbiyasida ham muhimdir. Tarbiyachi bolalarga tayyor xulosalarni berish bilan cheklanmasdan, ularni savol berishga, o'z fikrini bildirishga, turli vaziyatlarda to'g'ri qaror topishga va o'z xatti-harakatlarini anglashga undashi kerak.

Mahalla va mahalliy jamoatchilik bilan hamkorlik qilish bolalarning milliy-madaniy muhit bilan bevosita tanishishiga xizmat qiladi. Bunda barcha tadbirlar bolaning yosh xususiyatlariga mos, mazmunli va faol ishtirokiga asoslangan holda tashkil etilishi zarur.

Mazkur natijalarga erishish uchun milliy qadriyatlar tarbiyasi bir martalik tadbir sifatida emas, balki kundalik faoliyatga singdirilgan uzluksiz pedagogik jarayon sifatida tashkil etilishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash ularning ma'naviy-axloqiy kamoloti, milliy o'zligini anglash va ijtimoiy hayotga tayyorlanishida muhim ahamiyatga ega. Bolalikdan boshlab xalqning tarixi, tili, urf-odatlari, san'ati va ma'naviy merosi bilan tanishish bolaning o'z xalqiga hurmatini mustahkamlaydi, unda Vatanga muhabbat, mehr-oqibat, halollik, mas'uliyat va hamkorlik kabi fazilatlarning rivojlanishiga yordam beradi.

Milliy qadriyatlarni singdirishda tarbiyachi, oila va mahalla hamkorligi, o'yin va amaliy faoliyat, xalq og'zaki ijodi, milliy san'at hamda rivojlantiruvchi muhitning imkoniyatlaridan samarali foydalanish zarur. Eng muhimi, bola qadriyatlarni faqat so'z orqali emas, balki kundalik munosabatlar va shaxsiy tajriba orqali o'zlashtirishi kerak.

Shunday qilib, milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash maktabgacha ta'limning muhim tarkibiy qismi bo'lib, milliy merosni asrab-avaylaydigan, insoniy fazilatlarni qadrlaydigan, mas'uliyatli va faol avlodni voyaga yetkazishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasida maktabgacha ta'limning "Ilk qadam" milliy o'quv dasturi. Uchinchi nashr. Toshkent, 2026.
2. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirining 2026-yil 17-iyuldagi 260-son buyrug'i, "Ilk qadam" milliy o'quv dasturining uchinchi nashriga ilova.
3. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni. O'RQ-595-son, 2019-yil 16-dekabr.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrda 802-son qarori, "Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida".
5. Xodjueva N., Rahmonova D. "Maktabgacha ta'lim pedagogikasi" - Toshkent, 2021.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №10(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.